



Lesbrief voor groep 6, 7, en 8

INTRODUCTIE

Deze lesbrief hoort bij *Fabulant 3 - De strijd om het Stelsel*. Dit is het derde en laatste deel van de Fabulant-trilogie. Deze serie is geschikt voor de groepen 6, 7 en 8.

Deze lesbrief wil inspiratie bieden om na het (voor)lezen van *Fabulant* als docent zelf aan de slag te gaan met creatief schrijven. Deze lesbrief borduurt voort op de lesbrieven van *Fabulant 1* en *2*. In samenhang vormen ze een minicursus creatief schrijven.

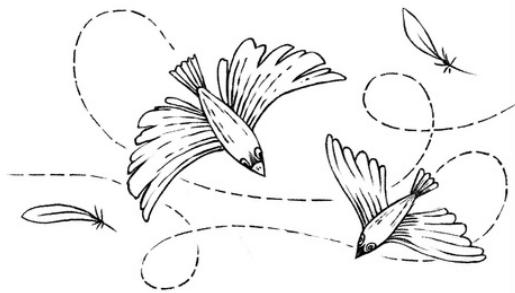
In lesbrief 1 ontwerpen leerlingen hun eigen magische wereld, denken ze na over een hoofdpersoon en leren ze de basisopbouw van een verhaal. Lesbrief 2 gaat dieper in op personages en karaktereigenschappen, associatief denken en toon. In lesbrief 3 leren kinderen hoe ze een verhaal geloofwaardig maken, en kleur geven.

Bij elk onderdeel van deze lesbrief staat een adviestijd aangegeven, zodat je gemakkelijk zelf een planning kan maken. Het is leuk om de opdrachten binnen een week of twee te doorlopen. Heb je de eerdere lesbrieven niet gedaan? De oefeningen lenen zich goed om te mixen en matchen tot een programma dat bij jou past.

Belangrijk bij de lessen is: leesplezier staat voorop. De nadruk ligt op creativiteit en plezier, niet op spelling of grammatica.

DOELEN LESBRIEF

- Lees- en schrijfplezier vergroten
- Creatief vermogen stimuleren
- Basiskennis van creatief schrijven verder uitdiepen
- Oefenen met sfeer en stijl



Deze doelen sluiten aan bij kerndoelen 5 t/m 7 van domein Communicatie.



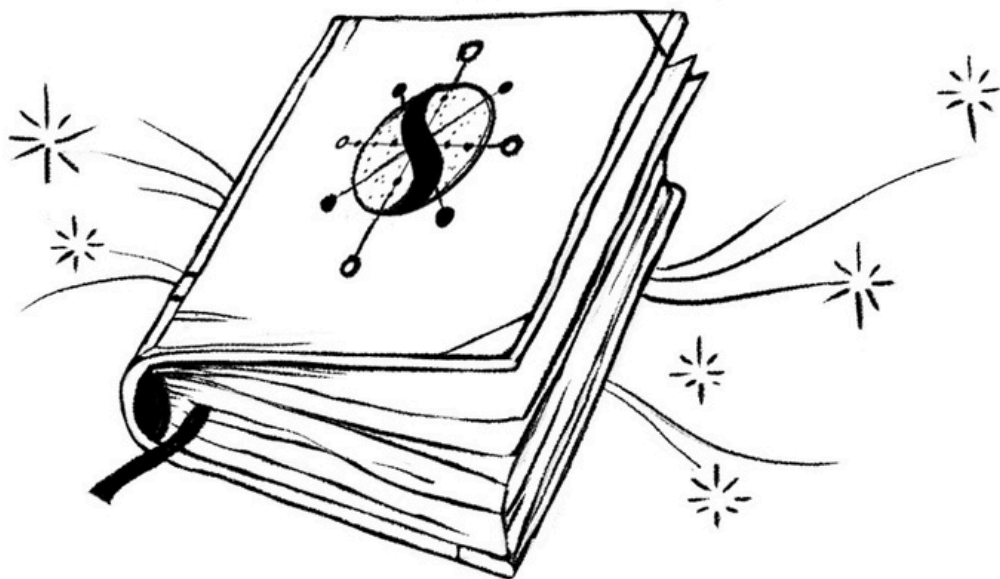
De schrijver op bezoek?

Wil je de schrijver van *Fabulant* op bezoek in jouw klas? Dat kan! Marloes Kemming is aangesloten bij de Schrijverscentrale. Meer informatie vind je op www.deschrijverscentrale.nl.

ACHTERGROND VAN HET BOEK:

Fabulant - De strijd om het Stelsel is het derde en laatste deel van de spannende Fabulant-trilogie.

De duistere koningin Resa heeft de poort naar het oosten van het Stelsel geopend en heeft haar magie terug. Ze is zelfs machtiger dan ooit! Het lot van het Stelsel ligt nu in handen van het verzet. In een race tegen de klok reizen Isa en haar vrienden dwars door wonderlijke magische werelden om een zwakke plek van Resa te zoeken. Zullen ze iets vinden waarmee ze de duistere koningin kunnen verslaan, voor eens en altijd?



THEMA'S

MAGIE

RECHTVAARDIGHEID

VRIENDSCHAP

UITVERKOREN ZIJN

ONTDEKKINGSREIS

JE ANGSTEN OVERWINNEN

ZELFKENNIS EN
EERLIJKHEID

INDIVIDUALITEIT VS. HET
COLLECTIEF

SAMENWERKING

OPKOMEN VOOR ANDEREN



OPDRACHT 1: IN GEUREN EN KLEUREN

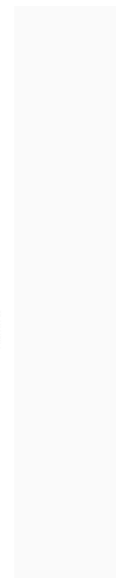
Duur: 40 minuten, inclusief instructie

Benodigheden: pen en papier

Instructie en voorbespreking

In lesbrief 1 leerden kinderen de basis van ‘worldbuilden’. Ze maakten een eigen magische wereld, met inwoners met bijzondere krachten. Dit worldbuilden gaan ze nu verder uitdiepen. We gaan vandaag oefenen met ‘zintuigelijk’ schrijven.

Bespreek eerst klassikaal: wat zijn zintuigen ook alweer? Welke ken je allemaal? (Horen, zien, voelen, ruiken en proeven.)



Lees dit stukje voor uit *Fabulant 3*:

Het is koud buiten. Een gure wind waait dwars door hun kleren heen en verkilt hen tot op het bot. Ze wandelen al uren en elke stap die Isa zet maakt een nat, zompig geluid. Er zijn geen paden in het moeras en steeds weer moeten Isa en Monsi omkeren en een andere weg zoeken. Een weg die hen niet de ademloze diepte in wil trekken. Boven hun hoofd reiken grillige bomen naar een vollemaan, en aan hun takken bungelen kleine witte schedels en mensachtige figuren van stro. Hun lichamen zijn in vreemde bochten gewrongen.



Bespreek klassikaal: welke zintuigen herken je in het stukje dat voorgelezen is? (Horen, zien, voelen.)

Wat zou Isa in dit stuk kunnen ruiken? En wat zou ze kunnen proeven?

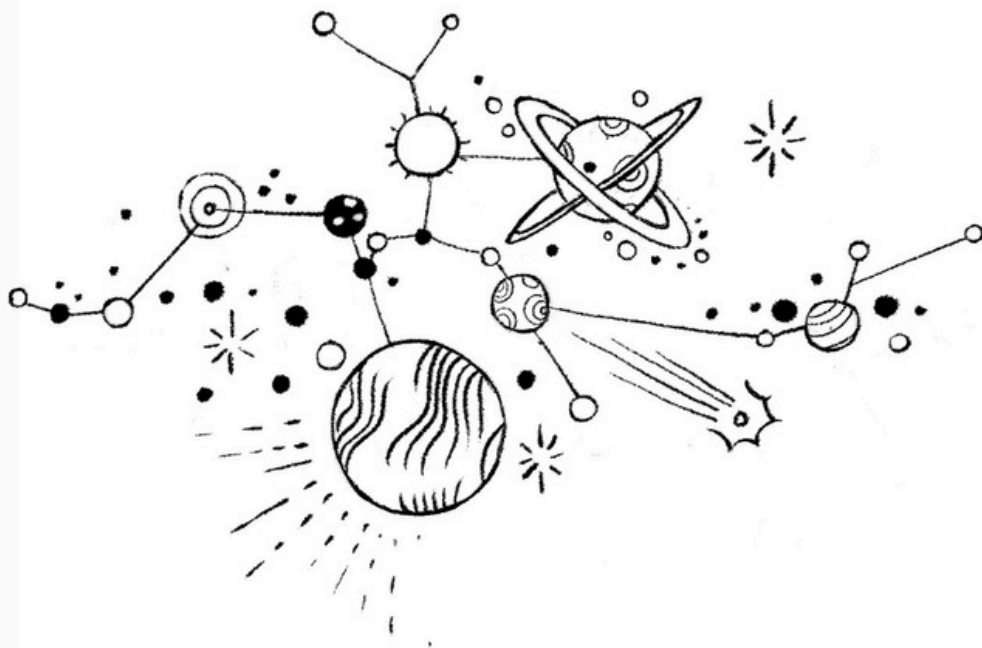
Wil je als schrijver altijd zo veel mogelijk zintuigen benoemen? (Antwoord: nee, dat moet je doseren, een boek dat elk geurtje of elk geluid beschrijft zou onleesbaar zijn.)

Aan de slag

Nu gaan leerlingen zelf aan de slag. Ze mogen hiervoor de wereld gebruiken die ze verzonnen bij lesbrief 1 óf een andere wereld verzinnen. Dat geldt ook voor de hoofdpersoon.

Beeld je in: jouw hoofdpersoon staat voor een magische poort, net als Isa in Fabulant, en zet een grote stap naar voren. Opeens is jouw held in een andere, vreemde wereld. Wat hoort, ziet, voelt, ruikt en proeft je held?

Schrijf de scène waarbij je hoofdpersoon door de poort stapt en de nieuwe wereld voor het eerst beleeft.



OPDRACHT 2: STEREOTYPES, OF JUIST ANDERS?

Duur: 35 minuten, inclusief instructie

Benodigheden: potlood, papier en kleurpotloden

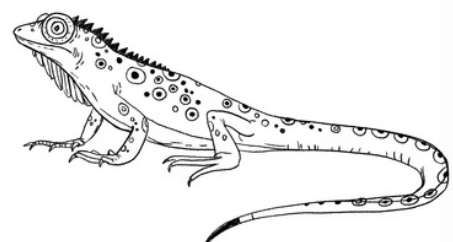
Instructie en voorbespreking

Bij lesbief 2 bedachten de leerlingen personages. Ze hebben toen nagedacht over hoe hun hoofdpersoon in elkaar zit, eruitziet, waar hij of zij van houdt of juist bang voor is. Vandaag gaan we bekijken of die personages een beetje origineel zijn. Of zijn het “stereotypes”?

Kijk allereerst dit filmpje: <https://youtu.be/rBWVqRfxvCc>.
(2 minuten)

Bespreek het filmpje na. Wie kan er een ander stereotype opnoemen dat voorkomt in boeken? Kunnen ze ook originele personages opnoemen? Zijn stereotypes altijd erg of is het soms juist ook leuk?

Bespreek eventueel: hoe origineel was hun personage uit lesbief 2?



Lees dit stukje voor uit *Fabulant 3*:

Isa draait zich met een ruk om in de richting van het geluid. Achter haar staat een jonge vrouw, met kort blond haar met felblauwe plukjes. Ze heeft een rode jurk aan met daaroverheen een lange gebloemde kimono. Aan haar voeten draagt ze het soort gouden cowboylaarzen die Isa dolgraag wil hebben, maar van haar vader niet mag kopen. 'Ben jij...' stamelt Isa.

De vrouw zucht ongeduldig. 'Ja. Pilar, aangenaam.' Ze klinkt alsof ze het maar half meent.

... Isa kijkt haar met open mond aan. Is dat de heks?

Aan de slag

De klas gaat een nieuw personage ontwerpen. Hun hoofdpersoon is in de vorige oefening door de poort gestapt en in een vreemde wereld terechtgekomen. Daar komt hun held nu iemand tegen.

Teken op een blad twee keer wie jouw held tegenkomt. Gebruik daarvoor de voor- en achterkant van je blad. Op de voorkant teken je je personage zo stereotype mogelijk. Op de achterkant maak je het personage juist origineel. Rondom dit personage maak je een woordwolk met steekwoorden. Hoe zit jouw personage in elkaar? Wat zijn zijn of haar eigenschappen?*

Voorbeeld: je tekent op de voorkant van je blad een stereotype heks: een oude vrouw met een wrat op haar neus en een grote ketel waarin ze kinderen kookt. Pilar is een voorbeeld van een minder stereotype heks, die je op de achterkant van je blad zou kunnen tekenen.

*In de eerdere lesbrieven vind je oefeningen voor het nadenken over personages.

OPDRACHT 3: OVERDRIJVEN IS EEN KUNST

Duur: 10 à 15 minuten, inclusief instructie

Benodigheden: niets

Instructie

Een kort spel voor tussendoor. Ik raad aan om dit spel in drie korte rondes te doen zodat kinderen merken hoeveel kanten een verhaal op kan gaan. Belangrijk is dat het spel in hoog tempo gespeeld wordt. Niet te lang nadenken dus! Weet een kind even niks? Sla ze dan over en kom later bij ze terug. Zo blijft de vaart erin en wordt het associatief vermogen aangesproken.

Aan de slag

De docent begint met een onschuldig voorval: een kind loopt op straat en schopt tegen een steentje. Of: er zit een rups in de sla. Nu wijst de docent een kind uit de klas aan. Die gaat het voorval een beetje overdrijven. Dat steentje wordt bijvoorbeeld een stukje meteoriet. Die met een rotvaart de lucht in geschopt wordt. En daar tegen een ufo aankomt! Waardoor de aliens neerstorten, en... Of: de rups zegt 'hallo'. Hij wordt boos dat het kind niks terug zegt. Hij wordt groter en groter, tot er opeens een draak in de sla zit! Etc. Hoe groot kunnen de leerlingen het verhaal maken? Zet hun fantasie aan het werk!

OPDRACHT 4:

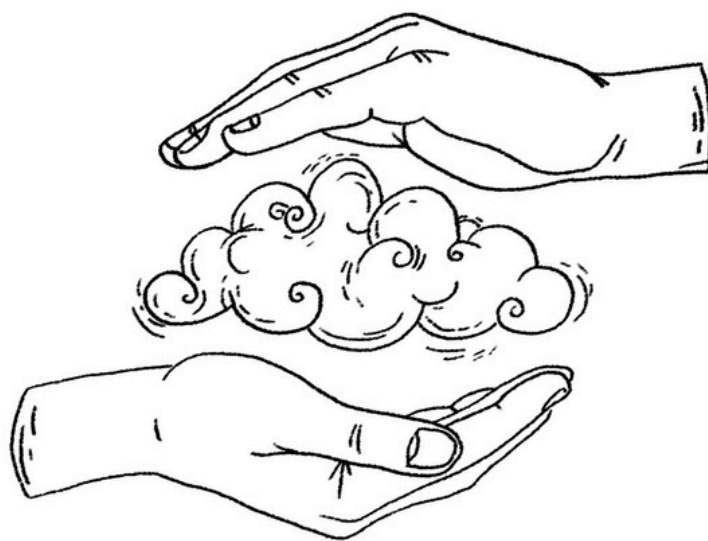
DIALOOG

Duur: 35 minuten, inclusief instructie

Benodigheden: pen en papier

Instructie en voorbespreking

In lesbrief 2 ging het over ‘toon’. Een leraar praat anders dan een klasgenoot en de koning praat in een toespraak anders dan een boze buurvrouw. Als schrijver wil je dat de lezer doorheeft wie er aan het woord is. Je wil dat al je personages hun eigen karakter en dus ook hun eigen stem hebben. Dat is vooral belangrijk wanneer ze tegen elkaar praten. Een gesprek tussen twee personages noem je een “dialogoog”. Daar gaan we mee oefenen.



Lees dit stukje voor uit *Fabulant 3*:

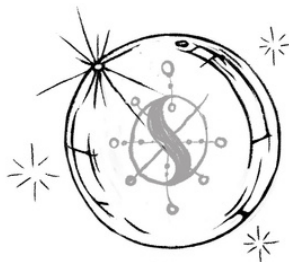
*De Man opent de deur. 'Eruit. Isa, dichtbij. Bijna. Dichtbijna!
Jij gewoon lopen, een dag, misschien twee. Iedereen. De
hoogste berg op, dan erin, naar beneden. Succes!'
De mist schudt oom Arnold naar buiten en lost op in het
niets. Oom Arnold krabbelt overeind en roept met
overslaande stem tegen de lege lucht. 'Twee dagen lopen?
Maar... dat kan helemaal niet! Isa is in gevaar. Kom terug, je
moet me dichterbij brengen!'*

Horen ze het verschil tussen de twee personages?
Kunnen ze voorbeelden benoemen van verhalen waarin
personages een duidelijke eigen stem hebben?

Aan de slag

Leerlingen schrijven een gesprek tussen hun hoofdpersoon
en het personage dat ze bij opdracht 2 verzonnen hebben.
Ze mogen zelf weten of ze de cliché versie nemen of de
meer originele versie. Welk gesprek voeren ze?

Leef je in dat je net in een vreemd land bent aangekomen en
daar iemand tegenkomt. Wat zeg je dan? Let op dat beide
personen een andere stem hebben.



OPDRACHT 5:

EINDOPDRACHT

Duur: 35 minuten, inclusief instructie

Nodig: pen, potloden en papier



Instructie en voorbespreking

Loop samen met de leerlingen de opdrachten die ze uit deze lesbrief en uit eerdere brieven maakten nog eens door. Wat hebben ze allemaal geleerd? Welke tips zijn blijven hangen? Waar gaan ze op letten?

Aan de slag

De klas gaat een eerste hoofdstuk schrijven en illustreren. In dit hoofdstuk valt hun hoofdpersoon door een poort in een magische wereld en staat daar oog in oog met een vreemd wezen... Hoe gaat hun verhaal verder?

Denk aan de dingen die je leerde: vermijd clichés, geef je personage een eigen stem, maak het spannend door een beetje te overdrijven en gebruik je zintuigen.

Schrijvers onder elkaar

Als kinderen dat durven, mogen ze hun hoofdstuk voorlezen aan de klas. Draag het voor als een echte schrijver. Zijn ze benieuwd naar hoe andere schrijvers werken? Nodig dan vooral eens een schrijver uit in de klas!

